

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2022. szeptember 7.*

„Előzetes döntéshozatal – 2003/109/EK irányelv – Harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállása – Hatály – Az EUMSZ 20. cikkben alapuló tartózkodási joggal rendelkező harmadik ország állampolgára – A 3. cikk (2) bekezdésének e) pontja – Kizárólag ideiglenes tartózkodás – Az uniós jog önálló fogalma”

A C-624/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Amsterdamban eljáró hágai bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2020. november 24-én érkezett, ugyanezen a napon hozott határozatával terjesztett elő az

E. K.

és

a **Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, L. Bay Larsen elnökhelyettes, A. Arabadjiev, C. Lycourgos, I. Jarukaitis, N. Jääskinen, I. Ziemele (előadó) és J. Passer tanácselnökök, F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi, A. Kumin, N. Wahl és O. Spineanu-Matei bírák,

főtanácsnok: J. Richard de la Tour,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2021. december 7-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- E. K. képviseletében E. C. Gelok és H. Lichtevelde advocaten,
- a holland kormány képviseletében M. K. Bulterman, A. Hanje és C. S. Schillemans, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland.

- a dán kormány képviselőjében J. Nymann-Lindegren, M. Søndahl Wolff és L. Teilgård, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőjében J. Möller és R. Kanitz, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében C. Cattabriga, E. Montaguti és G. Wils, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2022. március 17-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 16., 44. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 272. o.) 3. cikke (2) bekezdése e) pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Hollandiában az EUMSZ 20. cikk alapján tartózkodási joggal rendelkező E. K., ghánai állampolgár és a Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (igazságügyi és biztonsági államtitkár, Hollandia) között ez utóbbinak az E. K. által huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy tartózkodási engedélye iránt benyújtott kérelmét elutasító határozata tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2003/109 irányelv (4), (6) és (12) preambulumbekkezdése kimondja:

„(4) A tagállamokban huzamosan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok integrációja kulcsfontosságú szerepet játszik a gazdasági és társadalmi kohézió előmozdításában, amely a Közösségnek a [z EK-] Szerződésben kinyilvánított alapvető célkitűzése.

[...]

(6) A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás megszerzésének fő kritériuma a tagállam területén való tartózkodás időtartama. A tartózkodásnak jogszerűnek és folyamatosnak kell lennie, igazolandó, hogy az adott személy szorosán kötődik az országhoz. Rendelkezni kell bizonyos fokú rugalmasságról, hogy figyelembe lehessen venni azon körülményeket, amelyek miatt az adott személynek esetleg ideiglenesen el kell hagynia az ország területét.

[...]

(12) Annak érdekében, hogy a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezők valóban integrálódni tudjanak abba a társadalomba, amelyben élnek, a tagállamok állampolgáiraival megegyező elbánásban kell részesülniük a gazdasági és szociális ügyek széles területén, az ezen irányelv által meghatározott vonatkozó feltételek alapján.”

4 Ezen irányelv „Hatály” című 3. cikke a következőképpen szól:

„(1) Ezen irányelvet harmadik országok olyan állampolgáira kell alkalmazni, akik jogszerűen tartózkodnak valamely tagállam területén.

(2) Ezen irányelv nem alkalmazandó harmadik országok olyan állampolgáira, akik:

[...]

e) kizárólag ideiglenesen tartózkodnak a tagállamban, pl. mint au pair vagy idénymunkás, egy szolgáltató által határokon átnyúló szolgáltatások biztosítására kiküldött munkavállaló vagy határokon átnyúló szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató, illetve olyan esetekben, amikor a tartózkodási engedélyük formálisan korlátozott;

[...]”

5 Az említett irányelvnek „A tartózkodás időtartama” című 4. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok harmadik országok olyan állampolgárainak adják meg a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállást, akik közvetlenül a jogállásra irányuló kérelem benyújtását megelőzően jogszerűen és folyamatosan öt éven át a tagállam területén tartózkodtak.”

6 Ugyanezen irányelvnek „A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás megszerzésének feltételei” című 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok megkövetelik a harmadik országok állampolgáraitól annak bizonyítását, hogy maguk és eltartott családtagjaik számára rendelkeznek a következőkkel:

a) stabil és rendszeres jövedelemforrások, amelyek elegendők önmaguk és családtagjaik eltartására anélkül, hogy az érintett tagállam szociális segélyezési rendszerére szorulnának. A tagállamok e forrásokat jellegük és rendszerességük szerint értékelik, valamint figyelembe vehetik a minimálbéreknek és -nyugdíjaknak a »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás kérelmezése előtti szintjét is;

b) az érintett tagállam saját állampolgárainak egészségbiztosításához hasonló teljes körű egészségbiztosítás.

(2) A tagállamok megkövetelhetik a harmadik országok állampolgáraitól, hogy a nemzeti jognak megfelelően feleljenek meg a társadalomba való beilleszkedésre vonatkozó követelményeknek.”

A holland jog

A Vreemdelingenwet 2000

- 7 A 2000. november 23-i Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet (Vreemdelingenwet 2000) (a külföldiek jogállásáról szóló törvény átfogó módosításáról szóló törvény [a külföldiek jogállásáról szóló 2000. évi törvény], Stb. 2000., 495. sz.) alapügyre alkalmazandó változatának 8. cikke kimondja:

„Külföldi állampolgár kizárólag akkor tartózkodik jogszerűen Hollandiában:

[...]

- e. uniós polgárként, ha tartózkodása valamely, az EUM-Szerződés vagy az Európai Gazdasági Térségről (EGT) szóló megállapodás alapján elfogadott szabályozáson alapul.”
- 8 E törvény 45b. cikkének szövege a következő:

„1. A huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy EU tartózkodási engedélyének megadása iránti kérelmet el kell utasítani, ha a külföldi közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően:

- a. a 14. cikkben említett, határozott időre szóló tartózkodási engedély alapján ideiglenes tartózkodási joggal rendelkezik;
- b. formálisan korlátozott tartózkodási joggal rendelkezik;
- c. valamely meghatározott különleges jogállás alapján tartózkodik az ország területén;
- d. a 28. cikkben említett, határozott időre szóló olyan tartózkodási engedély alapján tartózkodik az ország területén, amelyet nem a 29. cikk 1. bekezdésének a. vagy b. pontja alapján adtak ki;
- e. a 28. cikkben említett, határozott időre szóló, a 29. cikk 2. bekezdése alapján megadott tartózkodási engedély alapján tartózkodik egy, a 28. cikkben említett olyan tartózkodási engedéllyel rendelkező külföldi személynél, amelyet nem a 29. cikk 1. bekezdésének a. vagy b. pontja alapján adtak ki.

2. Az 1. bekezdés sérelme nélkül, a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy EU tartózkodási engedélyének megadása iránti kérelem csak akkor utasítható el, ha a külföldi személy:

- a. a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző megszakítás nélküli öt évben nem tartózkodott jogszerűen az állam területén a 8. cikkben foglaltak szerint, a 3. bekezdésre is figyelemmel;
- b. az a. pontban említett időszakban hat vagy annál több egymást követő hónapon keresztül, vagy összesen tíz vagy annál több hónapon keresztül Hollandián kívül tartózkodott;
- c. önállóan és tartósan nem rendelkezik a megélhetéséhez szükséges eszközökkel egyedül vagy azon családtaggal együttesen, akinél tartózkodik;

- d. háromévi vagy annál hosszabb szabadságvesztés-büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt jogerősen elítélték, vagy vele szemben a *Wetboek van Strafrecht* (büntető törvénykönyv) 37a. cikke szerinti intézkedést rendeltek el;
  - e. veszélyt jelent a nemzetbiztonságra;
  - f. nem rendelkezik megfelelő egészségbiztosítással saját maga és eltartott családtagjai számára; vagy
  - g. nem teljesítette a *Wet inburgering* (beilleszkedésről szóló törvény) 7. cikke (1) bekezdésének a. pontjában meghatározott vizsgát, illetve nem szerezte meg az ugyanezen törvény 5. cikke (1) bekezdésének c. pontjában említett oklevelet, tanúsítványt vagy egyéb okmányt.
3. A 2. bekezdés a. pontjában említett időtartam kiszámításánál nem veszik figyelembe az 1. bekezdés értelmében vett tartózkodást és a 2. bekezdés b. pontja értelmében vett tartózkodást, a tanulmányok folytatása vagy szakképzés céljából történő tartózkodás kivételével, amelynek a felét kell figyelembe venni.
4. Általános közigazgatási intézkedéssel vagy az alapján az 1. és a 2. bekezdés alkalmazására vonatkozó szabályok állapíthatók meg.”

A Vreemdelingenbesluit 2000

- 9 A 2000. november 23-i *Besluit tot uitvoering van de Vreemdelingenwet 2000* (*Vreemdelingenbesluit 2000*) (a külföldiek jogállásáról szóló törvény végrehajtási rendelete [a külföldiek jogállásáról szóló 2000. évi rendelet]) (Stb. 2000., 497. sz.) alapügyre alkalmazandó változatának 3.5. cikke kimondja:

„1. A határozott időre szóló (rendes) tartózkodási engedélyen alapuló tartózkodási jog lehet ideiglenes vagy nem ideiglenes.

2. Ideiglenes a tartózkodási jog, amely a következőkhöz kapcsolódó korlátozással megadott tartózkodási engedélyen alapul:

a. családtagként való tartózkodás, amennyiben a referenciaszemély:

1°. ideiglenes tartózkodási joggal rendelkezik, vagy

2°. menedékjoggal összefüggő ideiglenes tartózkodási engedéllyel rendelkezik;

b. idénymunkásként végzett munka;

c. csoporton belüli ideiglenes áthelyezés;

d. határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás;

e. tanulószereződés keretében végzett munka;

f. tanulmányok;

- g. munkavállalóként vagy vállalkozóként folytatott keresőtevékenység keresése vagy gyakorlása;
  - h. akár szerződés keretében, akár anélkül történő csereutazás;
  - i. orvosi kezelés;
  - j. átmeneti humanitárius indokok;
  - k. a Rijkswet op het Nederlandschap (a holland állampolgárságról szóló törvény) 17. cikke szerinti kérelem elbírálására való várakozás.
3. A Szerződésekből vagy a nemzetközi jogi szervezetek kötelező erejű határozataiból eredő kötelezettségek teljesítése során miniszteri rendelet meghatározhatja azokat az eseteket, amelyekben – a 2. bekezdéstől eltérve – a tartózkodási jog nem ideiglenes.
4. Ha a tartózkodási engedélyt a 2. bekezdésben felsoroltaktól eltérő korlátozással adják meg, a tartózkodási engedély nem ideiglenes, kivéve ha annak megadásakor eltérően nem rendelkeztek.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 10 Az alapeljárás felperese, E. K. ghánai állampolgár. 2002. február 10-én született fia holland állampolgár. 2013. szeptember 9-én E. K. az EUMSZ 20. cikk alapján Hollandia területére tartózkodási engedélyt kapott „uniós polgár családtagja” megjelöléssel.
- 11 2019. február 18-án E. K. a 2003/109 irányelvet a belső jogrendbe átültető nemzeti szabályozás alapján „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy EU tartózkodási engedélye” iránti kérelmet nyújtott be. E kérelmet az igazságügyi és biztonsági államtitkár elutasította, különösen arra hivatkozva, hogy az EUMSZ 20. cikk szerinti tartózkodási jog ideiglenes jellegű, és ezért a kért tartózkodási engedély nem adható meg. Az E. K. által e határozattal szemben benyújtott panaszt mint megalapozatlant elutasították.
- 12 E. K. ezen elutasító határozattal szemben keresetet indított a kérdést előterjesztő bíróság, a Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Amsterdamban eljáró hágai bíróság, Hollandia) előtt.
- 13 E bíróság mindenekelőtt arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 20. cikk alapján megszerzett tartózkodási jog ideiglenes jellegű-e. Különösen az a kérdés merül fel, hogy egyrészt a tartózkodási jog csak akkor minősíthető-e „ideiglenesnek”, ha bizonyított, hogy e jog egy meghatározott, előre ismert időpontban megszűnik, másrészt pedig az EUMSZ 20. cikk szerinti tartózkodási jog ideiglenes vagy nem ideiglenes jellege köthető-e az e joggal rendelkező harmadik országbeli állampolgárnak, E. K.-nak a szándékához, aki kifejezetten kinyilvánította a Holland Királyság területén való huzamos letelepedésre vonatkozó akaratát. Az említett bíróság emellett megjegyzi, hogy E. K. és az igazságügyi és biztonsági államtitkár között vitatott, hogy az EUMSZ 20. cikk szerinti tartózkodási jog ideiglenes vagy nem ideiglenes jellegének meghatározása a tagállamok hatáskörébe tartozik-e, vagy ellenkezőleg, az „ideiglenes jellegű tartózkodási jog” fogalmát uniós szinten egységesen kell értelmezni. Végül ugyanez a bíróság arra keresi a választ, hogy a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontját helyesen ültették-e át a holland jogrendbe.

- 14 E körülmények között a rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Amszterdamban eljáró hágai bíróság), úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) A tagállamok hatáskörébe tartozik-e annak meghatározása, hogy az EUMSZ 20. cikkben alapuló tartózkodási jog maga ideiglenes vagy nem ideiglenes jellegű-e, vagy azt az uniós jogoknak kell-e meghatároznia?
  - 2) Amennyiben az uniós jogi értelmezés alkalmazandó: különbséget kell-e tenni a 2003/109 irányelv alkalmazásában a harmadik országok állampolgárait az uniós jog alapján megillető, feltételhez kötött különböző tartózkodási jogok, köztük az uniós polgár családtagja számára [az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi] irányelv (.) [(HL 2004. L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.; helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.)] alapján biztosított, feltételhez kötött tartózkodási jog és az EUMSZ 20. cikkben alapuló tartózkodási jog között?
  - 3) Ideiglenes jellegű-e az EUMSZ 20. cikkben alapuló, jellegénél fogva a harmadik ország állampolgára és az uniós polgár közötti függőségi viszony fennállásától függő, és így korlátozott tartózkodási jog?
  - 4) Amennyiben az EUMSZ 20. cikkben alapuló tartózkodási jog ideiglenes jellegű: úgy kell-e értelmezni a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontját, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely kizárólag a nemzeti jogban előírt tartózkodásra jogosító engedélyeket kizárja a 2003/109 irányelv értelmében vett huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező jogállás megszerzéséből?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 15 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ennek fényében adott esetben a Bíróságnak át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket (2022. április 7-i Avio Lucos ítélet, C-176/20, EU:C:2022:274, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 16 Első kérdésével az előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy az EUMSZ 20. cikk szerinti tartózkodási jog ideiglenes jellegének meghatározása a tagállamok hatáskörébe tartozik-e, vagy ellenkezőleg, „olyan kérdésről van szó, amelyet az uniós jognak [kell] meghatároznia”.
- 17 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásából azonban kitűnik, hogy e kérdést annak meghatározása céljából terjesztették elő, hogy E. K. helyzete, aki az EUMSZ 20. cikk alapján tartózkodási joggal rendelkezik, a 2003/109 irányelv hatálya alá tartozik-e, különös tekintettel ezen irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontjára.

- 18 E körülmények között meg kell állapítani, hogy első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az ott említett „kizárólag ideiglenes” tartózkodás fogalma olyan önálló uniós jogi fogalom, amelyet az összes tagállam területén egységesen kell értelmezni.
- 19 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből egyaránt az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést főszabály szerint az egész Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni (2012. október 18-i Singh ítélet, C-502/10, EU:C:2012:636, 42. pont; 2018. április 12-i A és S ítélet, C-550/16, EU:C:2018:248, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 20 Márpedig, noha a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdése e) pontjának szövege nem tartalmazza az „akik [...] kizárólag ideiglenesen tartózkodnak” fordulat meghatározását, ezen irányelv e fordulat jelentését illetően a tagállamok jogára sem tartalmaz semmilyen utalást. Következésképpen e fordulatot az említett irányelv alkalmazásában úgy kell tekinteni, mint amely önálló uniós jogi fogalmat jelöl, amelyet az összes tagállam területén egységesen kell értelmezni (lásd analógia útján: 2012. október 18-i Singh ítélet, C-502/10, EU:C:2012:636, 43. pont)
- 21 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy az ott említett „kizárólag ideiglenes” tartózkodás fogalma az uniós jog önálló fogalma, amelyet az összes tagállam területén egységesen kell értelmezni.

A második és a harmadik kérdésről

- 22 Második és harmadik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az abban említett „kizárólag ideiglenes” tartózkodás fogalma kiterjed valamely harmadik országbeli állampolgárnak az EUMSZ 20. cikk alapján azon tagállam területén való tartózkodására, amelynek az érintett uniós polgár az állampolgára.
- 23 Előljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 2003/109 irányelv 3. cikke meghatározza ezen irányelv hatályát.
- 24 Míg e cikk (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy az említett irányelvet harmadik országok olyan állampolgáraitra kell alkalmazni, akik jogszerűen tartózkodnak valamely tagállam területén, a (2) bekezdés kizár a hatálya alól bizonyos típusú tartózkodásokat. Különösen ugyanezen irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontja előírja, hogy nem alkalmazandó harmadik országok olyan állampolgáraitra, akik kizárólag ideiglenesen tartózkodnak a tagállamban, például mint au pair vagy idénymunkás, egy szolgáltató által határokon átnyúló szolgáltatások biztosítására kiküldött munkavállaló vagy határokon átnyúló szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató, illetve olyan esetekben, amikor a tartózkodási engedélyük formálisan korlátozott.
- 25 E tekintetben mindenekelőtt rá kell mutatni, hogy egy harmadik ország állampolgárának valamely tagállam területén az EUMSZ 20. cikk alapján történő tartózkodása eleget tesz a 2003/109 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében előírt feltételnek, amely előírja, hogy ezt az irányelvet harmadik országok olyan állampolgáraitra kell alkalmazni, akik jogszerűen tartózkodnak valamely tagállam területén.

- 26 Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a valamely tagállam területén az EUMSZ 20. cikk alapján tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár ezen irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontja alapján azonban ki van-e zárva a 2003/109 irányelv hatálya alól, emlékeztetni kell arra, hogy ez a rendelkezés két különböző esetre vonatkozik, nevezetesen egyrészt harmadik országok azon állampolgárainak esetére, akik kizárólag ideiglenesen tartózkodnak az érintett tagállamban, másrészt harmadik országok azon állampolgárainak esetére, akiknek a tartózkodási engedélye formálisan korlátozott (2012. október 18-i Singh ítélet, C-502/10, EU:C:2012:636, 38. pont).
- 27 Ami az első esetet illeti, amely a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem egyedüli tárgya, meg kell állapítani, hogy sem a 3. cikk, sem a 2003/109 irányelv más rendelkezése nem konkretizálja, hogy mit kell érteni az e cikk (2) bekezdésének e) pontja értelmében vett „kizárólag ideiglenes” tartózkodás fogalma alatt.
- 28 Amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem annak a szabályozásnak a célkitűzéseit, amelynek az részét képezi, valamint szövegkörnyezetét is figyelembe kell venni (lásd ebben az értelemben: 2015. július 16-i Maïstrellis ítélet, C-222/14, EU:C:2015:473, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az adott rendelkezés keletkezése szintén felfedhet az értelmezése szempontjából releváns tényezőket (2020. június 25-i A és társai [Aalteri és nevelei szélerőművek] ítélet, C-24/19, EU:C:2020:503, 37. pont).
- 29 Először is meg kell állapítani, hogy a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontja előírja, hogy ezen irányelv nem alkalmazandó harmadik országok olyan állampolgáira, „akik [...] kizárólag ideiglenesen tartózkodnak” az érintett tagállam területén.
- 30 Tekintettel e szavak általánosan elfogadott jelentésére, az ilyen feltétel annak vizsgálatát feltételezi, hogy az e tartózkodást megalapozó indok a tartózkodás kezdetétől fogva magában foglalja-e, hogy azt kizárólag rövid időre tervezték. Ugyanis, amint azt a Bíróság már megállapította, a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontja értelmében vett ideiglenes jellegű okok *a priori* nem tükrözik valamely harmadik ország állampolgárának a tagállamok területén való huzamos tartózkodására irányuló szándékát (lásd ebben az értelemben: 2012. október 18-i Singh ítélet, C-502/10, EU:C:2012:636, 47. pont).
- 31 A 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontja szerinti, „akik [...] kizárólag ideiglenesen tartózkodnak” fordulat e szó szerinti értelmezését szemlélteti az e rendelkezésben szereplő, ilyen jellemzővel rendelkező tartózkodási indokok felsorolása. Példálózó jelleggel ugyanis kifejezetten említi harmadik országok állampolgárainak au pairként vagy idénymunkásként, a szolgáltató által határokon átnyúló szolgáltatások biztosítására kiküldött munkavállalóként vagy határokon átnyúló szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatóként való tartózkodását.
- 32 Márpedig az ilyen tartózkodások objektív közös jellemzője, hogy időben szigorúan korlátozottak és rövid időre szólnak úgy, hogy nem teszik lehetővé valamely harmadik országbeli állampolgár huzamos tartózkodását az adott tagállam területén (lásd ebben az értelemben: 2012. október 18-i Singh ítélet, C-502/10, EU:C:2012:636, 48. és 50. pont).
- 33 Ezt a megfontolást egyébként megerősíti a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló tanácsi irányelvre vonatkozó javaslat (COM(2001) 127 végleges) indokolása is, amely e javaslat 3. cikke (2) bekezdésének d) pontjára vonatkozik, és amely lényegében megfelel a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdése

- e) pontjának. Ezen indokolás szerint az említett javaslat 3. cikke (2) bekezdésének d) pontjában kifejezetten meghatározott személyek kategóriáinak nem áll szándékában huzamosan tartózkodni az adott tagállam területén.
- 34 Következésképpen a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdése e) pontjának szövegére és keletkezésére tekintettel meg kell állapítani, hogy az e rendelkezés értelmében vett „kizárólag ideiglenes” tartózkodás fogalma magában foglal minden olyan, valamely tagállam területén való tartózkodást, amely kizárólag olyan objektív jellegű indokokon alapul, amelyek feltételezik, hogy a tartózkodás időben szigorúan korlátozott, arra irányul, hogy rövid ideig tartson és nem teszi lehetővé az érintett harmadik országbeli állampolgár huzamos tartózkodását e tagállam területén.
- 35 Márpedig meg kell állapítani, hogy egy harmadik országbeli állampolgárnak az EUMSZ 20. cikk alapján valamely tagállam területén való tartózkodása nem rendelkezik ilyen objektív jellemzővel.
- 36 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélezési gyakorlatából kitűnik, hogy az EUMSZ 20. cikkben alapuló tartózkodási jog valamely uniós polgár harmadik országbeli családtagja részére, mint amilyen E. K., csak egészen különleges helyzetekben biztosított, amelyekben – noha a harmadik országok állampolgárainak tartózkodási jogára vonatkozó másodlagos jog nem alkalmazható, és az érintett uniós polgár nem élt a szabad mozgáshoz való jogával – az uniós polgárság elveszítené hatékony érvényesülését, ha az ilyen jog megtagadásának következményeként e polgár valójában kénytelen lenne elhagyni az Unió egészének területét, és ezzel megfosztaná őt az e jogállás révén biztosított jogok lényegének tényleges élvezetétől (lásd ebben az értelemben: 2017. május 10-i Chavez-Vilchez és társai ítélet, C-133/15, EU:C:2017:354, 63. pont; 2020. február 27-i Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real [Uniós polgár házastársa] ítélet, C-836/18, EU:C:2020:119, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 37 Az ilyen megtagadás azonban csak akkor akadályozhatja az uniós polgárság hatékony érvényesülését, ha a harmadik ország ezen állampolgára és az uniós polgársággal rendelkező családtagja között olyan függőségi viszony áll fenn, amelynek következtében az említett harmadik országbeli állampolgár számára az Unió területén való tartózkodási jog elismerésének hiányában az uniós polgár arra kényszerül, hogy kísérje őt, és elhagyja az Unió egészének területét (2020. február 27-i Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real [Uniós polgár házastársa] ítélet, C-836/18, EU:C:2020:119, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 38 Amint az a Bíróság ítélezési gyakorlatából következik, az EUMSZ 20. cikk alapján a tartózkodási jog elismerését a harmadik ország szóban forgó állampolgára és az uniós polgár családtagja közötti függőségi viszony szorosságára tekintettel kell vizsgálni, és ennek során az eset összes körülményét figyelembe kell venni (lásd ebben az értelemben: 2017. május 10-i Chavez-Vilchez és társai ítélet, C-133/15, EU:C:2017:354, 71. pont; 2018. május 8-i K. A. és társai [Családegyesítés Belgiumban] ítélet, C-82/16, EU:C:2018:308, 72. pont; 2020. február 27-i Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real [Uniós polgár házastársa] ítélet, C-836/18, EU:C:2020:119, 56. pont).
- 39 Annak értékelése szempontjából, hogy fennáll-e ilyen függőségi viszony az uniós polgár gyermek és harmadik országbeli állampolgár szülője között, a Bíróság megállapította, hogy figyelembe kell venni a gyermek feletti felügyeletet, valamint azt, hogy jogi, gazdasági vagy érzelmi szempontból a harmadik országbeli állampolgár szülő viseli-e az említett gyermek gondját (lásd ebben az értelemben: 2012. december 6-i O és társai ítélet, C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 56. pont; 2016. szeptember 13-i Rendón Marín ítélet, C-165/14, EU:C:2016:675, 51. pont). Szintén releváns körülménynek minősül az ilyen gyermek életkora, a testi és érzelmi fejlettsége, a

- mind az uniós polgár szülővel, mind a harmadik országbeli állampolgár szülővel fennálló érzelmi kapcsolata erőssége, valamint azon kockázat, amelyet az utóbbtól való elszakítása a gyermek lelki egyensúlyára jelenthet (2017. május 10-i Chavez-Vilchez és társai ítélet, C-133/15, EU:C:2017:354, 71. pont).
- 40 A nagykorú személyek közötti függőségi viszony fennállásának értékelését illetően a Bíróság megállapította, hogy jóllehet a felnőttek főszabály szerint képesek a családtagjaiktól független életvitelt folytatni, az ugyanazon családba tartozó két felnőtt között a függőségi viszony elismerése szintén elképzelhető azon kivételes esetekben, amelyekben az érintett személy egyáltalán nem választható el a tőle függő családtagjától (lásd ebben az értelemben: 2018. május 8-i K. A. és társai [Családegysítés Belgiumban] ítélet, C-82/16, EU:C:2018:308, 65. pont; 2022. május 5-i Subdelegación del Gobierno en Toledo [Családtag tartózkodása – Elégtelen források] ítélet C-451/19 és C-532/19, EU:C:2022:354, 56. pont).
- 41 Így meg kell állapítani, hogy a harmadik ország állampolgárának az EUMSZ 20. cikk szerinti, az uniós polgár családtagjaként való tartózkodáshoz való joga indokolt abban az esetben, ha az ilyen tartózkodás szükséges ahhoz, hogy ezen uniós polgár ténylegesen gyakorolhassa az e jogállás révén biztosított jogok lényegét, mindaddig, amíg az említett állampolgárral fennálló függőségi viszony fennáll. Jóllehet az ilyen függőségi viszony főszabály szerint az idő múlásával megszűnik, elvileg nem arra irányul, hogy rövid ideig álljon fenn. Következésképpen a valamely tagállam területén az EUMSZ 20. cikk alapján történő tartózkodás indoka nem jelenti az érintett harmadik országbeli állampolgár huzamos tartózkodásának akadályát e tagállam területén. Az ilyen tartózkodást igazoló függőségi viszony ugyanis, amelynek fő jellemzőire a jelen ítélet 37–40. pontja utalt, jelentős időszakra is kiterjedhet, közelebbről pedig az uniós polgár gyermek harmadik országbeli állampolgár szülője esetén elvben e gyermek nagykorúságáig tarthat, sőt akár ezen túl is, ha a feltételek teljesülnek.
- 42 E körülmények között nem tekinthető úgy, hogy a harmadik ország állampolgárának valamely tagállam területén az EUMSZ 20. cikk alapján való tartózkodása a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontja értelmében vett „kizárólag ideiglenes” tartózkodásnak minősül.
- 43 Másodszor, ezt az értelmezést, amely a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdése e) pontjának szövegén és keletkezéstörténetén alapul, megerősítik az ezen irányelv által követett célok.
- 44 Amint azt a Bíróság már megállapította, az említett irányelv (4), (6) és (12) preambulumbekendéséből kitűnik, hogy ezen irányelv fő célja a tagállamokban huzamosan tartózkodó, harmadik országbeli állampolgárok integrációja (2012. április 26-i Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-508/10, EU:C:2012:243, 66. pont; 2012. október 18-i Singh ítélet, C-502/10, EU:C:2012:636, 45. pont; 2019. október 3-i X [Huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárok – Stabil, rendszeres és elégséges források] ítélet, C-302/18, EU:C:2019:830, 29. pont).
- 45 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint és amint az a 2003/109 irányelv (6) preambulumbekendésével összefüggésben értelmezett 4. cikkének (1) bekezdéséből következik, ezen integráció mindenekelőtt abból fakad, hogy az érintett, e rendelkezés szerint, jogszerűen és folyamatosan öt éven át ott tartózkodik, ami tanúsítja, hogy az érintett személy szorosan kötődik az adott tagállamhoz, azaz huzamosan ennek a területén tartózkodik (lásd ebben az értelemben: 2019. október 3-i X [Huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárok – Stabil, rendszeres és elégséges források] ítélet, C-302/18, EU:C:2019:830, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 46 E tekintetben, amint azt a jelen ítélet 41. pontja lényegében megállapította, valamely harmadik országbeli állampolgárnak a tagállamok területén az EUMSZ 20. cikk alapján való tartózkodásának időtartama jelentős időszakra is kiterjedhet, és így jelentősen hosszabb lehet a 2003/109 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében meghatározott időtartamnál.
- 47 Ezenkívül a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az EUMSZ 20. cikk alapján tartózkodási joggal rendelkező harmadik országbeli állampolgár számára munkavállalási engedélyt kell kiadni annak érdekében, hogy az uniós polgár gyermeke eltartásáról gondoskodhasson, ellenkező esetben az uniós polgárt megfosztanák az e jogállással összefüggő jogok lényegének tényleges élvezetétől (lásd ebben az értelemben: 2011. március 8-i Ruiz Zambrano ítélet, C-34/09, EU:C:2011:124, 45. pont). Márpedig az érintett tagállam területén hosszú ideig tartó munkavállalás még inkább megszilárdítja ezen állampolgár kötődését.
- 48 Harmadszor, az említett értelmezést egyáltalán nem gyengíti az a szöveggörnyezet, amelybe a szóban forgó rendelkezés illeszkedik.
- 49 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdése e) pontjának a jelen ítélet 42. pontjában szereplő értelmezése nem kérdőjelezi meg ezen irányelv általános rendszerét, mivel az EUMSZ 20. cikk alapján tartózkodási joggal rendelkező harmadik országbeli állampolgárnak a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező jogállás megszerzése érdekében teljesítenie kell az említett irányelv 4. és 5. cikkében előírt feltételeket. Amellett, hogy a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző öt éven keresztül jogszerűen és folyamatosan az érintett tagállam területén kell tartózkodnia, a harmadik országbeli állampolgárnak bizonyítékot kell szolgáltatnia arra nézve, hogy ő és eltartott családtagjai számára stabil és rendszeres jövedelemforrásokkal rendelkezik, amelyek elegendők önmaguk és családtagjaik eltartására, anélkül hogy e tagállam szociális segélyezési rendszerére, valamint e tagállam saját állampolgárainak egészségbiztosításához hasonló teljes körű egészségbiztosítására szorulna. Továbbá ugyanezen tagállam megkövetelheti a harmadik országbeli állampolgároktól, hogy a nemzeti joguk által előírt társadalomba való beilleszkedésre vonatkozó követelményeknek feleljenek meg (lásd ebben az értelemben: 2012. november 8-i Iida ítélet, C-40/11, EU:C:2012:691, 38. és 39. pont).
- 50 Egyébiránt a holland, a dán és a német kormány többek között lényegében arra hivatkozott, hogy a harmadik országok állampolgárát az EUMSZ 20. cikk alapján megillető tartózkodási jog származékos jellegére tekintettel e tartózkodás, noha elméletileg jogszerűen és megszakítás nélkül öt éven át tartott, nem igazolhatja a 2003/109 irányelv szerinti huzamos tartózkodási engedély kiállítását. Ennek az érvelésnek nem lehet helyt adni.
- 51 Kétségtelen, hogy az EUM-Szerződés uniós polgárságra vonatkozó rendelkezései nem biztosítanak önálló jogot a harmadik országok állampolgárai számára. Az ilyen állampolgárokra ruházott esetleges jogok ugyanis nem ezen állampolgárok saját jogai, hanem az uniós polgárok által élvezett jogokból származtatott jogok. Az említett származékos jogok célja és igazolása azon a megállapításon alapul, hogy e jogok el nem ismerése sértheti – többek között – az uniós polgár szabad mozgását és tartózkodását az Unió területén (lásd ebben az értelemben: 2020. február 27-i Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real [Uniós polgár házastársa] ítélet, C-836/18, EU:C:2020:119, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 52 Mindazonáltal e körülmény nem releváns annak meghatározása szempontjából, hogy a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontja értelmében vett „kizárólag ideiglenes” tartózkodás fogalma kiterjed-e a harmadik országbeli állampolgárnak az EUMSZ 20. cikk alapján azon tagállam területén való tartózkodására, amelynek az érintett uniós polgár az állampolgára.
- 53 Egyrészt ugyanis ezen irányelv 3. cikke nem tesz különbséget aszerint, hogy a szóban forgó harmadik országbeli állampolgár az Unió területén önálló vagy az érintett uniós polgárt megillető jogokból származtatott jog alapján tartózkodik-e jogszerűen az Unió területén.
- 54 Ezenkívül az említett irányelv egyéb rendelkezéseiből és különösen 4. cikkének (1) bekezdéséből sem következik ilyen különbségtétel, amely a harmadik országbeli állampolgárnak a tagállamok területén közvetlenül a szóban forgó kérelem benyújtását megelőző öt éven át tartó jogszerű és folyamatos tartózkodásának időtartamára utal.
- 55 Másrészt a valamely tagállam területén való olyan tartózkodási jog származékos jellege, amelyet az uniós jog értelmében valamely harmadik országbeli állampolgár számára elismernek, nem jelenti szükségképpen azt, hogy az ilyen jog megadását igazoló okokkal ellentétes lenne ezen állampolgárnak az e tagállam területén való huzamos tartózkodása. Így elegendő emlékeztetni arra, hogy – amint az a jelen ítélet 41. pontjában megállapításra került – a harmadik országbeli állampolgárnak az EUMSZ 20. cikk szerinti származékos tartózkodási jogát megalapozó függőségi viszonynak főszabály szerint nem az a rendeltetése, hogy rövid ideig tartson, hanem jelentős időszakra is kiterjedhet.
- 56 A fenti megfontolásokra tekintettel a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy az ott említett „kizárólag ideiglenes” tartózkodás fogalma nem terjed ki a harmadik országbeli állampolgárnak az EUMSZ 20. cikk alapján azon tagállam területén való tartózkodására, amelynek az érintett uniós polgár az állampolgára.

A negyedik kérdésről

- 57 A második és a harmadik kérdésre adott válaszokra tekintettel a negyedik kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

- 58 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) A harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy az ott említett „kizárólag ideiglenes” tartózkodás fogalma az uniós jog önálló fogalma, amelyet az összes tagállam területén egységesen kell értelmezni.**

- 2) A 2003/109 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy az ott említett „kizárólag ideiglenes” tartózkodás fogalma nem terjed ki a harmadik országbeli állampolgárnak az EUMSZ 20. cikk alapján azon tagállam területén való tartózkodására, amelynek az érintett uniós polgár az állampolgára.**

Aláírások